

Sygn. akt I ACa 286/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Tomasz Szabelski

Sędziowie: SA Krystyna Golinowska

del. SO Sławomir Zieliński (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Julita Postolska

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa J. A.

**przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w W.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 17 listopada 2016 r. sygn. akt I C 1786/15

1. oddala apelację;

**2. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej
w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACa 286/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 17 listopada 2016 roku Sąd Okręgowy w Kaliszu oddalił powództwo J. A. skierowane przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 8.657 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy oparł na ustaleniu, że wyrokiem z dnia 17 marca 2015 roku wydanym w sprawie sygn. akt I C 77/10 Sąd Okręgowy w Kaliszu zasądził od powoda na rzecz pozwanej spółki kwotę 140.948,36 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 1 sierpnia 2006 roku do dnia zapłaty, w pozostałej części oddalając powództwo.

Temu wyrokowi Sąd Okręgowy w Kaliszu w dniu 3 czerwca 2015 roku nadał klauzulę wykonalności.

Na podstawie w/w tytułu wykonawczego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Kaliszu J. K. prowadzi egzekucję komorniczą pod sygn. akt komorniczych KM 4620/15.

Powód złożył wniosek o przywrócenie terminu do złożenia apelacji w sprawie I C 77/10 Sądu Okręgowego w Kaliszu, który to wniosek został prawomocnie oddalony.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne.

Sąd Okręgowy zważył, iż w myśl art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

W przedmiotowej sprawie dłużnik (powód) powoływał się na to, że złożył apelację wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jej wniesienia od wyroku, który stanowi tytuł egzekucyjny, którego pozbawienia wykonalności w niniejszej sprawie żąda. Skoro jednak wniosku o przywrócenie terminu nie uwzględniono i orzeczenie to jest prawomocne, to w ocenie Sądu Okręgowego powód nie sprostął dyspozycji przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., co skutkuje oddaleniem powództwa.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi powoda jako stronę przegrywającą.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości.

Powód zarzucił wyrokowi obrazę przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwą interpretację ustalonego stanu faktycznego i przepisów dotyczących wysokości szkody, bo nie można mu udowodnić, że doprowadził do szkody w zasądzonym wymiarze.

Przy tak sformułowanym zarzucie skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez jego uchylenie i pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności oraz zwolnienie go z obowiązku zapłaty kosztów procesu przed Sądem Okręgowym na rzecz pozwanego.

W uzasadnieniu apelacji powód podniósł, iż w trakcie rozpoznawania sprawy I C 77/10 przez Sąd Okręgowy w Kaliszu miał określone problemy zdrowotne. Jednocześnie pełnomocnik powoda wypowiedział mu pełnomocnictwo. W trakcie rozpoznawania sprawy – zdaniem powoda – nie została udowodniona wysokość dochodzonego przeciwko niemu roszczenia. Powód wskazał na wątpliwości dotyczące ilości i wartości przywłaszczonego gazu, podnoszone przez biegłych – zarówno w toku postępowania karnego jak i cywilnego prowadzonego za sygnaturą I C 77/10. Eksperymenty procesowe nie zostały przeprowadzone w obiektach należących do powoda. Wątpliwym był przypisany czasokres czynu zabronionego w postaci kradzieży gazu. Wyrok w sprawie I C 77/10 został doręczony powodowi dopiero w dniu 30 czerwca 2015 roku. Powód nie został pouczony o przysługujących mu środkach zaskarżenia pomimo tego, że występował już wówczas bez zawodowego pełnomocnika. Powód wskazał, iż w wielu przypadkach, gdy wnioskodawca jest chory, przebywa w szpitalu i przedstawia zaświadczenie lekarza sądowego, wniosek o przywrócenie terminu do złożenia apelacji zostaje przez sąd pozytywnie rozpoznany. Sąd zastosował wobec powoda inne reguły i zażądał uprawdopodobnienia, iż problemy zdrowotne powoda wpływały na jego zdolność do sporządzenia i wniesienia apelacji. Mimo złożonych zaświadczeń lekarskich Sąd Okręgowy w Kaliszu oddalił wniosek powoda o przywrócenie terminu do złożenia apelacji. Powód wskazał, iż nie było podstaw do zaopatrzenia wyroku zapadłego w sprawie o sygn. I C 77/10 klauzulą wykonalności z uwagi na fakt, iż do dnia 5 czerwca 2015 roku przebywał na zwolnieniu lekarskim oraz fakt, iż toczyła się sprawa zażalenia biegłego w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi, rozstrzygnięta w dniu 16 lipca 2015 roku. Były to zdarzenia, które według powoda wyłączały dopuszczalność nadania klauzuli wykonalności jeszcze nieprawomocnemu wyrokowi. Powód podniósł, iż istotą przepisu art. 840 k.p.c. jest wskazanie, iż sam tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy, na co mają wpływ zdarzenia powstałe przed powstaniem tytułu egzekucyjnego jak i zdarzenia pomiędzy powstaniem tytułu egzekucyjnego a nadaniem klauzuli wykonalności. Powód podkreślił, iż wniosek o pozbawienie tytułu wykonalności oparty jest na zdarzeniach, które

miały miejsce jeszcze przed wydaniem tytułu wykonawczego. Zdaniem powoda klauzula wykonalności została nadana wyrokowi nieprawomocnemu.

Powód zarzucił również, iż roszczenie, o którym orzeczono wyrokiem zapadłym w sprawie o sygn. I C 77/10 uległo przedawnieniu.

Sąd Odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że stan faktyczny został w niniejszej sprawie przez Sąd Okręgowy ustalony prawidłowo, zgodnie z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, oferowanego przez strony postępowania. Sąd ustalenia te Sąd Apelacyjny w pełni zaakceptował, przyjmując za własne, bez zbędnej konieczności ponownego ich przytaczania.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego została dokonana bez przekroczenia granic wyznaczonych treścią art. 233 § 1 k.p.c., co znalazło swój wyraz w należyтым uzasadnieniu wyroku (art. 328 § 2 k.p.c.). W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy dysponował określonym materiałem dowodowym zaoferowanym przez strony, który następnie poddał ocenie, wynik której dał mu podstawy do poczynienia prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd odwoławczy przyjmuje za własne. Ocena ta jest wszechstronna, bezstronna i zgodna z zasadą swobodnej oceny dowodów.

Za chybiony należało uznać zarzut skarżącego, dotyczący naruszenia przepisu art. 840 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż w przedmiotowej sprawie nie zaistniały podstawy do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Przesłanka zaprzeczenia przez dłużnika zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności (art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.), w doktrynie rozumiana jest jako zaprzeczenie przez dłużnika obowiązku spełnienia na rzecz wierzyciela świadczenia objętego tytułem egzekucyjnym. Zdarzeniem, na którym oparto klauzulę wykonalności, jest tytuł egzekucyjny. W literaturze przedmiotu zwraca się uwagę, że należy odróżniać sytuacje, gdy tytuł egzekucyjny korzysta z powagi rzeczy osądzonej (orzeczenie sądu oraz orzeczenia zrównane z nim pod względem skutków, np. wyrok sądu polubownego) oraz gdy tytuł ten takiej cechy nie posiada. Powództwo opozycyjne oparte na art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., jest dopuszczalne, o ile nie występują przeszkody w postaci niedopuszczalności drogi sądowej, powagi rzeczy osądzonej lub zawisłości sporu. Dłużnik nie może w drodze tego powództwa zmierzać do wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądu stanowiącego tytuł egzekucyjny (tak m.in. wyrok SN z dnia 12.12.1972 r., II PR 372/72, OSP 1973, z. 11, poz. 222), a takim jest wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 17 marca 2015 roku sygn. akt I C 77/10, stanowiący tytuł egzekucyjny w przedmiotowej sprawie.

Z powyższych uwag wynika, że nie wszystkie zarzuty przeciwko tytułowi wykonawczemu dłużnik ma prawo podnosić w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. W świetle dyspozycji przepisu art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. wynika, że zobowiązany z tytułu wykonawczego nie ma możliwości kwestionować ustaleń faktycznych i prawnych poczynionych w postępowaniu, w którym tytuł wykonawczy został wydany oraz prawidłowości zapadłego w tamtym postępowaniu rozstrzygnięcia. W przeciwnym wypadku sprawa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego stanowiłaby niedopuszczalną kontynuację prawomocnie zakończonych już postępowania (zob. też wyrok SA w Szczecinie z dnia 28.05.2014 r., I ACa 31/14, LEX nr 1527225).

Z powyższych względów nie mogą odnieść skutku te wszystkie argumenty podniesione przez skarżącego w apelacji, które dotyczyły potencjalnych błędów popełnionych przy ustaleniu stanu faktycznego oraz uchybień przepisom postępowania w sprawie I C 77/10. Nie mogły być one przedmiotem badania w postępowaniu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności z uwagi na prawomocny charakter wyroku zapadłego w sprawie I C 77/10. Powód wprawdzie złożył wniosek o przywrócenie terminu do złożenia apelacji od w/w wyroku, który w przypadku

pozytywnego rozpoznania skutkowałby uchyleniem prawomocności wyroku, jednakże wniosek powoda został prawomocnie oddalony.

Powództwa opozycyjne mają wyjątkowy charakter, a zgłaszane w nich zarzuty nie mogą prowadzić do ponownego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym wyrokiem, do czego zmierzał w istocie powód składając pozew w niniejszej sprawie. Tym samym stanowisko Sądu I Instancji wyrażone w zaskarżonym wyroku należy uznać za prawidłowe.

Również zarzut dotyczący wystąpienia w sprawie przesłanek uzasadniających pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w oparciu o art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zatem polegających na wystąpieniu po powstaniu tytułu wykonawczego zdarzenia, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, należało uznać za chybiony.

Art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. Do zdarzeń w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. zalicza się zjawiska i stany świata zewnętrznego (zdarzenia niezależne od woli stron) oraz objawy wewnętrznego życia stron (zdarzenia zależne od woli stron), z którymi przepisy prawa materialnego łączą wygaśnięcie zobowiązań albo które powodują niemożność egzekwowania świadczeń wynikających z tytułu egzekucyjnego. W literaturze przedmiotu wskazuje się na zdarzenia wywołujące na gruncie prawa cywilnego materialnego skutek wygaśnięcia zobowiązania jak np. spełnienie świadczenia, potrącenie, odnowienie, przyjęcie innego świadczenia przez wierzyciela w zamian za objęte tytułem, niemożność świadczenia, zwolnienie z długu. Jako przykładu skutku niemożności egzekwowania świadczenia wskazuje się np. przedawnienie, odroczenie terminu spełnienia świadczenia, rozłożenie świadczenia na raty.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że nie zaszły żadne zdarzenia, wskutek którego zobowiązanie powoda wygasłoby lub nie mogło być egzekwowane; w szczególności za zdarzenia takie nie mogą być uznane okoliczności, iż powód w chwili nadania wyrokowi klauzuli wykonalności przebywał na zwolnieniu lekarskim oraz okoliczność rozpoznania zażalenia w sprawie wpadkowej dotyczącej biegłego sądowego. Oba rodzaje zdarzeń nie skutkują na płaszczyźnie prawa materialnego wygaśnięciem zobowiązania lub niemożnością jego egzekwowania. Jeżeli chodzi o zarzut powoda opierający się na przedawnieniu w dniu 5 kwietnia 2016 roku (wykrycie nielegalnego przyłącza nastąpiło w dniu 5 kwietnia 2006 roku) egzekwowanego świadczenia, podkreślenia wymaga, iż zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg terminu przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, za które to czynności należy przede wszystkim uznać wytoczenie powództwa przez pozwaną spółkę w sprawie I C 77/10 oraz skierowanie sprawy do egzekucji komorniczej.

Do przedawnienia roszczenia egzekwowanego od powoda nie doszło również w okresie po wydaniu wyroku w sprawie I C 77/10 Sądu Okręgowego w Kaliszu. Zgodnie bowiem z treścią art. 125 § 1 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu, przedawnia się z upływem lat dziesięciu. Termin ten rozpoczyna swój bieg od daty uprawomocnienia się wyroku sądu.

Z uwagi na przerwanie biegu przedawnienia zarzut powoda okazał się być nietrafnym.

Wobec powyższego apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c..

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. uznając, że charakter sprawy, stan zdrowia powoda i oczywista dysproporcja majątkowa pomiędzy stronami, odpowiada pojęciu „przypadku szczególnie uzasadnionego” w rozumieniu powyższego przepisu.